Ministerie van Justitie en Veiligheid

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel
Strafr.Bestel en Arbeidsvoor

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
18 september 2026

Onze referentie
8045600

Bijlage(n)
3

nota

Beslisnota beleidsreactie WODC-rapport Staat van het Notariaat II

1. Aanleiding

Op 9 februari 2026 heeft het WODC het rapport 'Staat van het Notariaat II' aangeboden aan het ministerie van Justitie en Veiligheid (DGRR). Dit rapport is met een beleidsarme aanbiedingsbrief aangeboden aan uw Kamer op 24 maart 2026, met de toezegging dat er voor de zomer een inhoudelijke reactie op het rapport zal volgen. Door een vertraging in het gezamenlijk schrijven is deze toezegging helaas niet gehaald.
De reactie is opgesteld in nauw overleg met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de inhoudelijke lijn van de beleidsreactie op het WODC-rapport, de toezeggingen die naar aanleiding van de aanbevelingen uit het WODC-rapport worden gedaan en de verzending van de beleidsreactie naar uw Kamer. Het WODC-rapport, de samenvatting ervan en de beleidsreactie zijn als bijlagen aan deze nota toegevoegd.

3. Kern van het onderzoek en reactie

Het onderzoeksrapport bevat een vervolgonderzoek naar de staat van het notariaat in Nederland en richt zich op de aanbodzijde van het notariaat, meer in het specifiek de positie van kandidaat-notarissen, toegevoegd notarissen en notaris-ondernemers in de huidige arbeidsmarkt.

Samenvattend concludeert het onderzoek het volgende:

- Het aantal notaris-ondernemers is tussen 2020-2025 gedaald. Door vergrijzing en beperkte instroom van kandidaat- en toegevoegd notarissen wordt een verdere daling verwacht. Ook de uitstroom van kandidaat-notarissen is sterk toegenomen. Het totaal aantal akten is in de afgelopen twee decennia toegenomen, dit als indicator voor de (toenemende) vraag naar dienstverlening.
- Er bestaan zorgen of er in de toekomst voldoende kandidaat- of toegevoegd notarissen notaris-ondernemer willen worden.
- Notarissen fungeren als een belangrijke poortwachter in de samenleving. De uitvoering van die rol gaat echter gepaard met aanzienlijke administratieve lasten, interpretatievragen en algehele onzekerheden over de invulling van deze rol. Notarissen ervaren spanning tussen hun

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel
Strafr.Bestel en Arbeidsvoor

Datum
18 september 2026

Onze referentie
8045600

ministerie- en geheimhoudingsplicht enerzijds en de meldings- en weigeringsplicht anderzijds.
- De poortwachtersrol, in combinatie met de toetsing van die rol door de toezichthouder, wordt als een negatieve factor voor de aantrekkelijkheid van het beroep genoemd, vanwege de regeldruk, administratieve lasten en het risico op aansprakelijkheidsstelling.
- Het beroep wordt door beroepsbeoefenaars en studenten gewaardeerd met een krappe voldoende (6,3) door onder meer de hoge werkdruk, toezicht- en tuchtrechtelijke risico's en administratieve lasten.
- Financiële en niet-financiële arbeidsvoorwaarden in de sector worden als factor genoemd die de aantrekkelijkheid van het beroep doen verminderen. Genoemd worden ongezonde werk-privé balans, weinig flexibele werkmogelijkheden (thuiswerken of parttime) en weinig vakantie uren. Respondenten spreken in dat kader een wens uit voor een CAO, iets wat meerderheid notaris-ondernemers liever niet heeft.
- Ondernemerschap binnen het notariaat wordt als weinig aantrekkelijk ervaren, mede door het eerdergenoemde werk-privé balans, administratieve lasten en grotere tuchtrechtelijke en civielrechtelijke aansprakelijkheid.
- De zorgen die in het rapport geschetst zijn zullen naar verwachting toenemen, indien er geen interventie plaats vindt. De verwachting is daarbij dat het aantal notaris-ondernemers zal blijven afnemen, terwijl de vraag naar notariële diensten gelijk blijft of doorgroeit.

Op basis van deze conclusies worden een aantal aanbevelingen gedaan om de aantrekkelijkheid van het beroep te vergroten. De aanbevelingen zijn gedaan aan de notariële praktijk, het ministerie van Justitie en Veiligheid en de KNB.

- Investeer in goed en modern werkgeverschap en verbeter de arbeidsvoorwaarden voor notarieel werknemers (notariskantoren en de KNB).
- Investeer om de werkdruk te verlagen (notariskantoren en de KNB).
- Bezie en verbeter de poortwachtersrol van de notaris (het ministerie van Justitie en Veiligheid i.s.m. de KNB).
- Bezie of de aanduidingen 'kandidaat-notaris' en 'toegevoegd notaris' kunnen worden veranderd (het ministerie van Justitie en Veiligheid c.q. de wetgever).
- Investeer in voorlichting over het tuchtrecht en in goede klachtbehandeling (notariskantoren en de KNB).
- Heroverweeg de toelatingsdrempels en -procedure (het ministerie van Justitie en Veiligheid i.s.m. de KNB).

De KNB en het ministerie van Justitie en Veiligheid hebben de afgelopen maanden nauw overleg gevoerd over deze aanbevelingen. Bezien is in hoeverre de aanbevelingen kunnen worden betrokken bij lopende wetstrajecten binnen het ministerie en welke stappen er tegelijkertijd kunnen worden genomen door de KNB. De uitwerking hiervan treft u in de bijgesloten beleidsreactie. De reactie is op de inhoud volledig afgestemd met de KNB.

4. Toelichting

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel
Strafr.Bestel en Arbeidsvoor

Datum
18 september 2026

Onze referentie
8045600

Het onderzoek naar de staat van het notariaat bestaat uit twee delen. Het eerste deel[1] is uitgekomen in 2024 en richt zich op de toegankelijkheid en het aanbod van de dienstverlening voor burgers en bedrijven. Uit dit onderzoek volgt onder meer dat er een stijging is in de vraag naar de notariële dienstverlening. De directe aanleiding van beide delen van het onderzoek is de toezegging van de minister voor Rechtsbescherming tijdens commissiedebatten in de Tweede Kamer[2] over de juridische beroepen.

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een literatuur- en documentstudie, alsmede interviews met stakeholders en vragenlijstonderzoeken onder beroepsbeoefenaars en studenten notarieel recht.

Het gehele onderzoek geeft een beeld van de huidige staat van het notariaat en de uitdagingen voor de beroepspraktijk, voor zowel nu als de toekomst. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport waren de notariële praktijk niet geheel onbekend. De heldere uiteenzetting van de problematiek in beide delen van het onderzoek heeft het ministerie en de KNB echter wel goede aanleiding gegeven tot een serie van constructieve gesprekken, waarin de knelpunten binnen de beroepsgroep nader konden worden geconcretiseerd. De uitkomst van deze gesprekken heeft geleid tot een gezamenlijke uitwerking van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport 'Staat van het Notariaat II' met als doel het bieden van korte en lange termijnoplossingen voor de geschetste problematiek.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijlagen
1. Beleidsreactie op het WODC-rapport 'Staat van het Notariaat II';
2. Het WODC-rapport 'Staat van het Notariaat II';
3. Samenvatting van het WODC-rapport 'Staat van het Notariaat II'.

[1] Ter Voert, Sportel, Roes (2024). '*Een sociaal notariaat? Toegankelijkheid notariële dienstverlening voor burgers en kleine bedrijven'.* Radboud Universiteit Nijmegen
[2] Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 36200-VI, nr 8